

Piotr Fiedorczyk, Jaroslav Volkonovski

Organizacja prac legislacyjnych Rady Ministrów w świetle niepublikowanej uchwały Rady Ministrów z 11 grudnia 1948 r.

Keywords: Ministry Council, legislation, Sejm

Summary

The resolution published below has replaced earlier resolutions from 1945 and 1946. They were published in the previous volume of "Miscellanea Historico-Iuridica". Important changes were introduced by the resolution. The most significant was that the Ministry of Justice was no longer a legislative centre of the Ministry Council and the functions were transferred to the Office of the Prime Minister. This change is long-lasting, since even now the Office is responsible for the internal legislative procedure in the Ministry. The resolution shows that the legislative process (especially process of preparing bill for the Sejm to pass) was more and more complicated.

Prezentowany poniżej dokument jest kontynuacją opublikowanych w poprzednim zeszycie „Miscellanea Historico-Iuridica” archiwalnych materiałów z lat 1944–1946, dotyczących organizacji prac legislacyjnych rządu¹. Dokument jest nową uchwałą Rady Ministrów, zastępującą poprzednie, i przedstawia tryb prac prawotwórczych Rady Ministrów od 15 stycznia 1949 do 31 lipca 1957 r. Konieczność ponownego uregulowania prac legislacyjnych rządu wynikała zapewne z przepisów Małej konstytucji z 1947 r., która wskazywała urząd prezydenta RP oraz, co było szczególnie istotne dla procesu tworzenia prawa, powoływała nowy organ – utworzoną na wzór radziecki Radę Państwa. Była ona m.in.

---

¹ P. Fiedorczyk, *Organizacja rządowego etapu prac legislacyjnych rządu w świetle wewnętrznych dokumentów Rady Ministrów w latach 1944–1946*, „Miscellanea Historico-Iuridica” 2010, t. IX, s. 97–107.

uprawniona do wydawania dekretów z mocą ustawy². Wstępne porównanie publikowanych uchwał pozwala zauważyć, iż dokument z 1948 r. jest znacznie bardziej obszerny w stosunku do wcześniejszych, co świadczy o postępujących procesach rozbudowy struktur „ludowej” władzy i formalizowania procedur tworzenia projektów aktów normatywnych.

Najbardziej istotną zmianą, wprowadzoną nową uchwałą, jest przeniesienie Komisji Prawniczej ze struktur Ministerstwa Sprawiedliwości do Prezydium Rady Ministrów. Od czasów przedwojennych do połowy stycznia 1949 r. Ministerstwo Sprawiedliwości, a szczególnie jego Departament Ustawodawczy, stanowiło centrum prac legislacyjnych rządu. Przeniesienie Komisji Prawniczej do Prezydium Rady Ministrów oznaczało, że rola ministerstwa drastycznie malała. Komisja bowiem, w świetle punktu 15 publikowanej uchwały, odgrywała kluczową rolę w pracach nad projektami aktów prawotwórczych. Była ona powołana do merytorycznego uzgadniania treści projektu, oceny projektu pod względem prawnym, ustalenia ostatecznej redakcji projektu oraz ustalenia jego stosunku do dotychczasowego stanu prawnego i uchylecia sprzecznych przepisów. W tym kontekście nieco ironicznie brzmiało uregulowanie zawarte w punkcie 25, w świetle którego w Ministerstwie Sprawiedliwości miało nadal znajdować się archiwum przechowujące oryginały aktów prawodawczych.

Z malejącej roli Ministerstwa zdawali sobie sprawę jego pracownicy – Maurycy Grudziński i Seweryn Szer, odpowiadający za prace legislacyjne. Podkreślali oni ten fakt w pisanych przez siebie sprawozdaniach. Słusznie zauważali, że rola Departamentu Ustawodawczego powinna koncentrować się odtąd na projektach z dziedziny prawa sądowego³. W tym kontekście pojawiało się pytanie o status prawny działających od 1947 r. Komisji Kodyfikacji Prawa Cywilnego i Komisji Kodyfikacji Prawa Karnego. Wydaje się, że nieuwzględnienie ich działalności w omawianej uchwale świadczy o podjętej już decyzji o przerwaniu prac tych komórek. Oznaczało to fiasko pierwszej próby kodyfikacji prawa w Polsce Ludowej.

Trudno jest jednoznacznie ocenić, które z ministerstw bardziej nadawało się do pełnienia roli centrum legislacyjnego. Warto jednak podkreślić, iż dokonana pod koniec 1948 r. zmiana ma swoje skutki do dziś, gdyż w świetle obowiązującego obecnie regulaminu pracy Rady Ministrów (§ 20–21)⁴ Komisja Prawnicza jest usytuowana w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (Rządowe Centrum Le-

2 T. Sypniewski, *Rada Państwa w systemie organów władzy państwowej Polski Ludowej (1947–1989)*, Toruń 2010, s. 221–232, a także: S. Bożyk, *Pozycja ustrojowa Rady Państwa w Konstytucji PRL z 22 lipca 1952 r.*, „Miscellanea Historico-Iuridica” 2009, t. VIII, s. 161–174.

3 M. Grudziński, S. Szer, *Uwagi w sprawie reorganizacji Departamentu Ustawodawczego i Departamentu Nadzoru Sądowego* (AAN MS 5561, k. 2–5).

4 *Uchwała Nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. Regulamin pracy Rady Ministrów* (M. P. Nr 13, poz. 221 z późn. zm).

gislacji). Może to być wskazówką świadczącą, że przyjęte wówczas rozwiązanie wytrzymało próbę czasu⁵.

W publikowanej uchwale zwraca także uwagę obowiązek konsultowania projektów aktów prawnych nie tylko z zainteresowanymi resortami i urzędami centralnymi, ale także z organizacjami politycznymi, związkami zawodowymi raz organami samorządu zawodowego i gospodarczego (pkt 9). Przepis ten jest charakterystyczny dla okresu przejściowego, w jakim znalazła się Polska od połowy 1948 r. Przyspieszona stalinizacja oznaczała pojawianie się nowych, rzekomo ważnych podmiotów społecznych (związki zawodowe, organizacje spółdzielcze i społeczne), ale działały jeszcze niezlikwidowane samorządy. To samo dotyczy uwzględnienia roli Prokuraturii Generalnej w procesie prawotwórczym z zakresu prawa cywilnego i handlowego (pkt 6) – została ona zlikwidowana w 1950 r. jako „burżuazyjny ogon”.

W uchwale zwraca także uwagę nacisk na szybkość wewnątrzrządowego postępowania legislacyjnego poprzez wyznaczanie bardzo krótkich terminów do zajęcia stanowiska przez resorty. Zaznaczono także odrębny tryb przyjmowania projektów ustaw ratyfikujących umowy międzynarodowe. Uchwała przewidywała ponadto, iż projekty aktów prawnych z dziedziny organizacji administracji publicznej miały powstawać we współdziałaniu z utworzoną trzy miesiące wcześniej Komisją Organizacji Administracji Publicznej przy Prezesie Rady Ministrów (pkt 4). Komisja ta nie rozwinęła szerszego działania, gdyż w ramach stalinizacji państwa doszło szybko do wprowadzenia zasadniczych zmian w ustroju administracji, a samo „burżuazyjne” pojęcie „administracji publicznej” stało się nieaktualne. Działalność wspomnianej Komisji powinna jednak być szerzej zbadać. Odrębny tryb dotyczył także aktów prawnych z dziedziny obronności, co zostało wprowadzone na wniosek wiceministra obrony narodowej, gen. Piotra Jaroszewicza, który zgłosił stosowne poprawki do uchwały na posiedzeniu Rady Ministrów⁶.

Należy także podkreślić, że uchwała nadal odwołuje się do przedwojennych zasad techniki prawodawczej (pkt 5), co świadczy o wysokim poziomie przyjętych w zasadach rozwiązań w zakresie tworzenia projektów aktów prawnych. Zostały one dopiero zastąpione niepublikowanym w jakimkolwiek dzienniku urzędowym zarządzeniem nr 238 Prezesa Rady Ministrów z 9 grudnia 1961 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”. Ukazały się jako publikacja książkowa⁷.

5 Dzisiaj pojawiają się jednak opinie, iż wobec usunięcia organów prokuratury ze struktur Ministerstwa Sprawiedliwości należałoby ponownie uczynić to Ministerstwo centrum prac legislacyjnych rządu, A. Zoll, *Zollowie. Opowieść rodzinna*, Kraków 2011, s. 468–469.

6 Protokół Nr 19 z posiedzenia Rady Ministrów w dniu 11 grudnia 1948 r. (AAN, zespół akt: Urząd Rady Ministrów, sygn. 5/1111, k. 519.)

7 *Zasady techniki prawodawczej*, Warszawa 1962; zob. szerzej na ten temat: *Zasady techniki prawodawczej. Komentarz do rozporządzenia*, red. J. Warylewski, Warszawa 2003, s. 14–15.

Publikowana dalej uchwała została zastąpiona uchwałą Rady Ministrów nr 283/57 z 31 lipca 1957 r. w sprawie opracowania, uzgadniania i ogłaszania aktów normatywnych⁸. Dokument jest publikowany z zachowaniem oryginalnej pisowni.

DOKUMENT

1948 grudzień 11, Warszawa – uchwała Rady Ministrów RP o trybie uzgadniania i uchwalania projektów ustaw, dekretów i rozporządzeń

Uchwała^a Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 1948 r.^b

o trybie uzgadniania i uchwalania projektów ustaw, dekretów i rozporządzeń

I. Przepisy ogólne

1. Uchwała niniejsza reguluje tryb opracowywania i uzgadniania projektów aktów prawodawczych: ustaw, dekretów, rozporządzeń Rady Ministrów, rozporządzeń Prezesa Rady Ministrów oraz rozporządzeń ministrów.
2. Projekty aktów prawodawczych, podejmowane z inicjatywy Rady Państwa oraz projekty rozporządzeń Rady Państwa będą na wniosek Kancelarii Rady Państwa poddane postępowaniu uzgadniającemu oraz postępowaniu przed Komisją Prawniczą w Prezydium Rady Ministrów przy odpowiednim zastosowaniu postanowień, zawartych w części III i IV niniejszej uchwały. Projekty te po ich uzgodnieniu przekazuje Prezydium Rady Ministrów (Biuro Prawne) Kancelarii Rady Państwa.

II. Opracowanie projektu

3. Do opracowania projektu właściwy jest minister, do którego zakresu działania sprawa należy przedmiotowo. Jeżeli sprawa należy jednocześnie do kilku ministrów, inicjatywa w opracowaniu projektu należy do każdego z tych ministrów oddzielnie lub łącznie. To samo dotyczy też kierowników urzędów centralnych w zakresie ich właściwości rzeczowej.
4. Przed opracowaniem projektów ustaw, dekretów i rozporządzeń Rady Ministrów, dotyczących:

⁸ Tekst uchwały zamieszcza A. Podgórecki, *Założenia polityki prawa. Metodologia pracy legislacyjnej i kodyfikacyjnej*, Warszawa 1957, s. 133–138.

^a Powyżej z lewej strony pieczęć RZECZPOSPOLITA POLSKA Prezydium Ministrów.

^b Powyżej z prawej strony odręcznie wpisane Zał. Nr 15.

- a) zagadnień państwowych o charakterze zasadniczym,
  - b) spraw gospodarczych,
  - c) spraw polityki socjalnej i zagadnień społecznych,
  - d) spraw rozwoju i krzewienia kultury i nauki,
- będą opracowane uprzednio tezy (zasady) tych aktów prawodawczych.

Tezy (zasady) te, po uzgodnieniu ich z zainteresowanymi ministrami, przedkłada właściwy minister do zatwierdzenia:

- a) Prezesowi Rady Ministrów, jeżeli dotyczą zagadnień państwowych o charakterze zasadniczym,
- b) Komitetowi Ekonomicznemu Rady Ministrów w sprawach gospodarczych,
- c) Komitetowi Ministrów do Spraw Społecznych, jeżeli dotyczą spraw polityki socjalnej lub zagadnień społecznych
- d) Komitetowi Ministrów do Spraw Kultury, jeżeli dotyczą spraw rozwoju i krzewienia kultury i nauki.

Projekty aktów prawodawczych w sprawach powyższych będą opracowane po zatwierdzeniu tez (zasad) w myśl ustępu poprzedniego.

Postanowienia uchwały Rady Ministrów z dnia 29 września 1948 r. w sprawie powołania Komisji Organizacji Administracji Publicznej przy Prezesie Rady Ministrów (Monitor Polski Nr A-73, poz. 634) pozostają bez zmiany.

5. Projekty aktów prawodawczych redaguje się zgodnie z zasadami techniki prawodawczej, ustalonymi przez Prezesa Rady Ministrów.

Do czasu odmiennego zarządzenia Prezesa Rady Ministrów obowiązują zasady techniki prawodawczej, zatwierdzone zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 13. V. 1939 r. Nr 55-63/4.

Projekty ustaw i dekretów winny zawierać zwięzłe uzasadnienie.

III. Uzgadnianie merytoryczne aktów prawodawczych

6. Projekty ustaw, dekretów oraz rozporządzeń Rady Ministrów przesyła minister – wnioskodawca do uzgodnienia do Prezesa Rady Ministrów za pośrednictwem Biura Prawnego Prezydium Rady Ministrów do wszystkich ministrów oraz do Prezesa Centralnego Urzędu Planowania, a ponadto – w zasadniczych sprawach dotyczących prawa cywilnego i handlowego – do Prokuraturii Generalnej R.P. Projekty rozporządzeń ministrów przesyła się celem uzgodnienia do zainteresowanych ministrów i kierowników urzędów centralnych oraz do Biura Prawnego Prezydium Rady Ministrów.
7. Projekty przesyła się Prezesowi (Prezydium) Rady Ministrów, ministrom i kierownikom urzędów centralnych w takiej ilości egzemplarzy, jaką określi Prezydium Rady Ministrów. Równocześnie należy przesłać:
  - a) projekty ustaw i dekretów – w jednym egzemplarzu Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej (Biuro Prawne),
  - b) projekty ustaw, dekretów, rozporządzeń Rady Ministrów i ministrów – w dwóch egzemplarzach Kancelarii Rady Państwa,
  - c) projekty dekretów, ustaw oraz rozporządzeń Rady Ministrów dotyczące kontroli państwowej – w jednym egzemplarzu Dyrektorowi Biura Kontroli przy Radzie Państwa.
8. Poza tym projekty przesyła się do wypowiedzenia się do centralnych organów związków zawodowych, organizacji politycznych, spółdzielczych i społecznych,

samorządu gospodarczego i zawodowego oraz do doradczych ciał kolegialnych, jeżeli przewidują ich wypowiedzenie się obowiązujące przepisy lub gdy minister-wnioskodawca uzna to za wskazane.

9. Uwagi do projektu będą zgłaszane **na piśmie** w terminie 14-dniowym, który liczy się po upływie 3 dni od daty rozesłania projektu.
Wyznaczenie terminu krótszego wymaga zgody Prezesa Rady Ministrów.
Termin, określony w ustępie poprzednim, może być przedłużony przez ministra – wnioskodawcę, bądź przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra, który opracowuje opinię do projektu.
10. Uwagi zgłasza się **na piśmie**. Niezgłoszenie uwag w tym terminie uważa się za brak zastrzeżeń do projektu.
11. Uwagi zgłoszone do projektu rozpatruje minister-wnioskodawca. Uwagi zgłoszone przez ministrów, na które minister-wnioskodawca się nie godzi, będą przedmiotem konferencji międzyministerialnej, którą zwoła minister-wnioskodawca z udziałem przedstawicieli ministrów, którzy zgłosili te uwagi, a także innych ministrów, jeżeli te uwagi dotyczą choćby pośrednio spraw, należących do ich zakresu działania. Poza tym o terminie i przedmiocie konferencji zawiadomić należy Biuro Prawne Prezydium Rady Ministrów i Kancelarię Rady Państwa, chociażby Prezydium Rady Ministrów i Kancelaria Rady Państwa nie zgłosiły w terminie uwag do projektu.
Przedmiot konferencji ogranicza się tylko do kwestii, których dotyczą zgłoszone uwagi. Inne kwestie mogą być podniesione na konferencji tylko za zgodą ministra-wnioskodawcy oraz ministra, którego kwestie te choćby pośrednio dotyczą.
12. Z przebiegu konferencji, przewidzianej w pkt. 11, sporządza się protokół.
W razie niezgodnienia na konferencji merytorycznych kwestii spornych, każda odmienna opinia powinna być wciągnięta do protokołu. Przewodniczący konferencji może zażądać, aby odmienne stanowiska ministrów zostały podane w ciągu 3 dni od daty konferencji w formie nowej redakcji niezgodnionych postanowień projektu.

IV. Postępowanie przed Komisją Prawniczą

13. Minister-wnioskodawca skierowuje w 35 egzemplarzach projekty ustaw i dekretów wraz z uzasadnieniem, oraz projekty rozporządzeń Rady Ministrów, rozporządzeń Prezesa Rady Ministrów i rozporządzeń ministrów do Prezydium Rady Ministrów (Biuro Prawne), zaznaczając na piśmie, czy projekt został uzgodniony merytorycznie. W razie niezgodnienia projektu pod względem merytorycznym przesyła projekt w redakcji własnej, uwidoczniając przy odnośnych postanowieniach projektu wszystkie zmiany, proponowane przez ministrów a niezgodnione na konferencji, oraz dołącza wyciąg z jej protokołu.
Projekty, opracowane przez urząd centralny, skierowuje do Prezydium Rady Ministrów (Biuro Prawne) minister, któremu urząd centralny podlega.
14. W sprawach nagłych, na podstawie każdorazowej zgody Prezesa Rady Ministrów może minister-wnioskodawca (Prezes Centralnego Urzędu Planowania) skierować projekt pod obrady Komisji Prawniczej bez przeprowadzenia poprzedniego uzgodnienia międzyministerialnego.
15. Nadsyłane projekty są poddawane pod obrady Komisji Prawniczej w Prezydium Rady Ministrów celem:

- a) uzgodnienia projektu ze stanowiska merytorycznego w kwestiach niezgodzonych,
  - b) oceny projektu pod względem prawnym co do rodzaju aktu prawnego,
  - c) ustalenia ostatecznej redakcji projektu pod względem prawnym i techniki legislacyjnej,
  - d) ustalenia stosunku projektu do dotychczasowego stanu prawnego i uchylecia sprzecznych przepisów.
- Ostateczną redakcję projektów rozporządzeń ministrów, które są merytorycznie uzgodnione, ustala Prezydium Rady Ministrów (Biuro Prawne) w porozumieniu z ministerstwem zainteresowanym, bez potrzeby poddawania ich pod obrady Komisji Prawniczej. Ostatecznie zredagowany projekt rozporządzenia ministra przesyła Prezydium Rady Ministrów właściwemu ministrowi do podpisu i Kancelarii Rady Państwa (Biuro Prawne) do wiadomości.
16. Termin posiedzeń Komisji Prawniczej ustala Dyrektor Biura Prawnego Prezydium Rady Ministrów w okresach dwutygodniowych. Odpis terminarza otrzymują przy dołączeniu projektów aktów prawodawczych wszystkie ministerstwa, Kancelaria Cywilna Prezydenta Rzeczypospolitej, Kancelaria Rady Państwa, Centralny Urząd Planowania, Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów, Prokuratura Generalna oraz Biura resortowe Prezydium Rady Ministrów.
- Przepis powyższy nie dotyczy projektów nagłych (pkt 14).
17. Komisję Prawniczą tworzą:
- a) przedstawiciel Biura Prawnego Prezydium Rady Ministrów,
  - b) przedstawiciele zainteresowanych ministrów, urzędów centralnych i resortowych Biur Prezydium Rady Ministrów,
  - c) przedstawiciel Biura Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów odnośnie projektu natury gospodarczej.
- W posiedzeniach Komisji mogą brać udział przedstawiciele Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej, Kancelarii Rady Państwa oraz Prokuratury Generalnej, a także inni zaproszeni przedstawiciele organizacji, związków i instytucji, wymienionych w punkcie 8 oraz zaproszeni specjaliści.
18. Obradom Komisji przewodniczy Dyrektor Biura Prawnego Prezydium Rady Ministrów lub delegowany przez niego zastępca.
- Przedstawiciel zainteresowanego ministerstwa (urzędu centralnego) referuje projekt wniesiony pod obrady.
- Z obrad Komisji sporządza się protokół, który winien uwidaczniać wyniki obrad oraz zgłoszone do protokołu odrębne zdania.
- Protokół podpisuje przewodniczący oraz przedstawiciele ministerstw, którzy zgłosili do protokołu odrębne zdania.

V. Uchwalanie, podpisywanie i ogłaszanie aktów prawodawczych

19. Projekty ustaw, dekretów oraz rozporządzeń Rady Ministrów uzgodnione na Komisji, przekazuje się po zaopatrzeniu ich wizą Dyrektora Biura Prawnego Prezydium Rady Ministrów pod obrady Rady Ministrów.
- Projekty rozporządzeń Prezesa Rady Ministrów oraz rozporządzeń ministrów, uzgodnione na Komisji i zaopatrzone wizą Dyrektora Biura Prawnego Prezydium Rady Ministrów skierowuje się do podpisu Prezesowi Rady Ministrów lub właściwym ministrom.

Na osobny wniosek ministra-wnioskodawcy projekt uzgodniony na Komisji Prawniczej przedkłada Dyrektor Biura Prawnego Prezydium Rady Ministrów wraz z swoją opinią Prezesowi Rady Ministrów, który rozstrzygnie na podstawie uchwały Prezydium Rządu bądź merytorycznie, bądź o przekazaniu spornych kwestii pod obrady Rady Ministrów.

20. W sprawach nagłych (pkt 14) za zgodą Prezesa Rady Ministrów może także być powzięta uchwała Rady Ministrów w drodze okólnej przez uzyskanie obiegowo zgody wszystkich ministrów na projekt.
21. Projekt ustawy w brzmieniu uchwalonym przez Radę Ministrów skierowuje Prezes Rady Ministrów do Marszałka Sejmu.
Dekret w brzmieniu, uchwalonym przez Radę Ministrów, przedkłada Biuro Prezydzialne Prezydium Rady Ministrów do podpisu najpierw ministrowi-wnioskodawcy, a następnie właściwym ministrom, w końcu Prezesowi Rady Ministrów, który przedstawia dekret przy dołączeniu 10 poświadczonych odpisów Radzie Państwa do zatwierdzenia.
Podpisy Prezesa Rady Ministrów i ministrów na oryginale rozporządzenia Rady Ministrów zbiera Biuro Prezydzialne Rady Ministrów w kolejności wyżej wskazanej.
22. Akty prawodawcze podpisują właściwi ministrowie, kładąc własnoręczny podpis na oryginale aktu prawodawczego. Ministrowie mogą upoważnić podsekretarzy stanu do podpisywania w ich zastępstwie wszystkich lub niektórych aktów prawodawczych. O udzieleniu i cofnięciu upoważnienia zawiadamia minister Prezesa Rady Ministrów, który z kolei zawiadamia o tym Ministra Sprawiedliwości.
23. Datą dekretu jest dzień posiedzenia Rady Państwa, na którym dekret został zatwierdzony. Datą rozporządzenia Rady Ministrów jest data posiedzenia Rady Ministrów, na którym rozporządzenie to zostało uchwalone. Datą innych rozporządzeń jest data złożenia ostatniego podpisu przez właściwego ministra.
24. Rozporządzenia ministrów przed ich skierowaniem do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej przesyła właściwy minister do Biura Prawnego Prezydium Rady Ministrów celem uzyskania wizy (parafy) Prezesa Rady Ministrów na oryginale rozporządzenia.
25. Oryginały aktów prawodawczych przechowuje archiwum Ministerstwa Sprawiedliwości.

VI. Postanowienia końcowe i przejściowe

26. Postępowanie uzgadniające oraz dotyczące tego postępowania akta i materiały są ściśle poufne, a obrady nad projektami tajne.
W szczególnych przypadkach minister-wnioskodawca może zezwolić na udostępnienie materiału prawodawczego ogółowi lub pewnemu gronu osób.
27. Prezes Rady Ministrów ustali na wniosek Dyrektora Biura Prawnego Prezydium Rady Ministrów regulamin obrad Komisji Prawniczej i tok urzędowania jej sekretariatu.
28. Postanowień niniejszej uchwały nie stosuje się do projektów ustaw o ratyfikacji umów międzynarodowych.
Projekty takich ustaw przesyła Minister Spraw Zagranicznych po uzgodnieniu z Kancelarią Cywilną Prezydenta Rzeczypospolitej (Biuro Prawne) do Prezydium Rady Ministrów (Biuro Prawne) celem skierowania ich na Radę Ministrów.

29. Tryb uzgadniania aktów prawodawczych, dotyczących zagadnień obrony kraju, ustali Prezes Rady Ministrów w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej i Przewodniczącym Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów.
W przypadkach wyjątkowych, uzasadnionych ważnymi okolicznościami, Prezes Rady Ministrów może zarządzić opracowanie i uzgodnienie projektów aktów prawodawczych w trybie, który ustali Prezes Rady Ministrów dla danego przypadku.
30. Uchwała niniejsza obowiązuje z dniem 15 stycznia 1949 r. Z tym dniem trącą moc obowiązującą:
  - a) uchwała Rady Ministrów z dnia 15 listopada 1945 r. o trybie uchwalania projektów ustaw, dekretów i rozporządzeń,
  - b) uchwała Rady Ministrów z dnia 28 marca 1946 r. o merytorycznym uzgadnianiu projektów ustawodawczych i wszystkie inne przepisy w sprawach uregulowanych niniejszą uchwałą.
31. Prace legislacyjne, znajdujące się w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały w stadium uzgadniania międzyministerialnego, będą prowadzone dalej zgodnie z postanowieniami niniejszej uchwały.
Projekty legislacyjne, które do dnia wejścia w życie niniejszej uchwały zostały skierowane pod obrady Komisji Prawniczej w Ministerstwie Sprawiedliwości, zostaną zakończone w dotychczasowym trybie w terminie do dnia 31 stycznia 1949 r.
32. Wykonanie niniejszej uchwały porucza się Prezesowi Rady Ministrów oraz wszystkim ministrom i kierownikom urzędów centralnych.

Prezes Rady Ministrów

(Józef Cyrankiewicz)^c

Za zgodność:
Dyrektor Biura Prezydialnego
Rady Ministrów

(J. Szłapczyński)^d

Źródło: AAN, URM 5/1111, k. 634–642, oryginał, mps.

^c Powyżej czytelny podpis Cyrankiewicza.

^d Powyżej czytelny podpis Szłapczyńskiego. Poniżej z lewej strony pieczęć DYREKTOR BIURA PRAWNEGO (dr M[ichał] Schuldenfrei) i czytelny podpis w/z A[niela] Steinsbergowa.